

معرفیهای

گزارشی

کاربردی، فهرست می‌شود. و از میان مقالات، نوشته‌هایی گزیده می‌شود که به موضوع از جنبه اجتماعی و فرهنگی پرداخته باشد.

* فهرست مقالات فارسی. مدیریت نمایه‌سازی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۲). ۳۶۰ص، وزیری.

* فهرست مقالات فرهنگی. مدیریت نمایه‌سازی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۲). ۶۱۸ص، وزیری.

* فهرست مقالات فرهنگی. مدیریت نمایه‌سازی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۱۵۳ص، وزیری.

* فهرست مقالات فرهنگی. مدیریت نمایه‌سازی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۲۲ص، وزیری.

* فهرست مقالات فرهنگی. مدیریت نمایه‌سازی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۱۱ص، وزیری.

* فهرست مقالات فرهنگی. مدیریت نمایه‌سازی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۱۵ص، وزیری.

* فهرست مقالات فرهنگی. مدیریت نمایه‌سازی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۳۲ص، وزیری.

* فهرست مقالات فرهنگی. مدیریت نمایه‌سازی. (تهران، سازمان مدارك

* منابع تاریخ ایران در دوره اسلامی. غلامرضا وره‌رام. (چاپ اول: تهران، مؤسسه انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۱). ج. ۲۵۵ص، وزیری.

شناسایی منابع تاریخ ایران در دوره اسلامی است، اما نه چندان دقیق و گسترده. معرفی کتابها یکدست نیست و شناساندها نیز گاهی کامل و کارآمد نیست. مؤلف گزارش منابع را در بیست بخش آورده است. متون اصلی تاریخ ایران در قرون نخستین اسلامی، منابع تاریخ ایران در دوره سامانیان، منابع و مآخذ حکومت آل بویه و... تا حکومت پهلوی و... .

* فهرست مقالات فرهنگی. مدیریت نمایه‌سازی، سازمان مدارك فرهنگی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۴۸ص، وزیری.

فهرست مقالات فرهنگی دیماه ۱۳۷۱ در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران در این مجموعه مقالات فرهنگی مطبوعات در ذیل عناوین: دین زبان و ادبیات، علوم اجتماعی، فلسفه و روانشناسی، تاریخ و جغرافیا، هنر و ورزش، کتابداری و اطلاع‌رسانی، علوم خالص و علوم

کلیات

* مجموعه مقالات اولین سمینار کامپیوتر و علوم اسلامی. (چاپ اول: مرکز تحقیقات علوم اسلامی، ۱۳۷۲). ۶۳۵ص، وزیری.

در بخش اول کتاب گزارشی از برگزاری اولین سمینار کامپیوتر و علوم اسلامی به دست داده شده و در بخش دوم مقالات آن ارائه شده است. عنوان برخی از مقالات عبارت است از: مدیریت اطلاعات در عرصه پژوهشهای دینی، معجم الفاظ در نظام اطلاع‌رسانی معارف اسلامی، نقش کامپیوتر در اجتهاد، معجم الفاظ کامپیوتری، نقش کامپیوتر در خدمات اطلاع‌رسانی، سند به عنوان منبع علم رجال.

* المعجم المفهرس لالفاظ غررالاحکم. علی رضا برازش. (چاپ اول: تهران، مؤسسه چاپ و انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۱). ج. ۳. ۳۲۱۷ص، وزیری.

فهرست واژگانی روایات کتاب ارجمند غررالاحکم و دررالکلم است که با در اختیار داشتن یک واژه از روایت و یافتن ماده آن می‌توان روایت را در غررالاحکم یافت.

فرهنگی انقلاب اسلامی، (۱۳۷۱).
۲۲۰ص، وزیری.

حدیث

* الحدیث. مرتضی فرید. (چاپ پنجم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ج ۱، ۴۴۸ص، رقی.

طبقه بندی موضوع احادیث ترتیبی کتابهای خطیب دانشور حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب فلسفی با ترجمه شیوای وی است. این جلد شامل بخش سوّم آن از حرف کاف تا یاء را در بردارد. برخی از عناوین آن چنین است: کارگر، کشاورز، کفاف، گمراهی، لجاجت، لغزش، مادر، مؤمن، منافق و....

* چهل حدیث. محمد لطیفی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۷۸ص، پالتویی.

* چهل حدیث. اولین کنگره اسلام و زن. (چاپ اول: مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۴۸ص.

* چهل حدیث. محمود شریفی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۵۱ص.

* چهل حدیث. محمود مهدی پور. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۵۶ص.

در مجموعه های یاد شده، چهل حدیث همراه با ترجمه درباره بازار، کارگشایی، زن، و عید، با ذکر منابع و مصادر و اندکی توضیح عرضه شده است.

* الحیاة. محمدرضا حکیمی. (چاپ ششم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۴۱۳ق). ج ۲. ۵۱۰ص، وزیری.

جلد دوم از مجموعه گرانقدر و ارجمند «الحیاة» است که به آهنگ ارائه

چهره‌ای سازنده، پیشرو و کارآمد از فرهنگ اسلامی تدوین یافته است. این جلد شامل بحثهای نبوت، قرآن، علم و عالمان، حکومت اسلامی و... است. (ر.ک: آینه پژوهش، شماره ۷، ص ۷۲).

فقه

* صلاة الجمعة فی مصادر الفریقین. دبیرخانه ائمه جمعه. (چاپ اول: قم، دبیرخانه ائمه جمعه، ۱۴۱۴). ۴۵۸ص، وزیری.

این کتاب شامل مجموعه احادیثی است که در منابع شیعه و سنی درباره نماز جمعه آمده است. کتاب در هفده فصل تنظیم شده است و هر فصل دارای ابوابی است. احادیث بر اساس منابع و مصادر معتمد فریقین آورده شده و با دقت به مصادر ارجاع داده شده است. عناوین برخی از فصول چنین است: صلاة الجمعة، خطب صلاة الجمعة، الدعاء والزیارة یوم الجمعة، سنته الخطبه و الخطیب و المستمع یوم الجمعة و....

* به سوی ضیافت خدا. علی کورانی. (چاپ هفتم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۱۵۶ص، رقی.

بحثی است خواندنی و جالب درباره روزه و تعالیم و اهداف آن. مؤلف، کتاب را دریا زده درس تنظیم کرده و در پایان درسها سؤالیهایی را آورده است تا خواننده چگونگی دریافتش از کتاب را بیازماید. روزه در شریعت پیامبران، اهداف روزه، تعلیمات پیامبر برای روزه داران، مهمترین احکام روزه و مهمترین آداب ماه رمضان، از جمله عناوین فصول کتاب است.

* رساله نویین. عبدالکریم بی آزار شیرازی. (چاپ هشتم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ج ۲. ۳۰۴ص، وزیری.

فتاوی حضرت امام خمینی-رضوان الله علیه- است در مسائل اقتصادی که آقای بی آزار آن را بر اساس تحریر الوسیله تنظیم

کرده و با مقدمه‌ای در نظام و تاریخچه اقتصاد اسلامی، همراه با جدیدترین استفتاءات امام عرضه کرده است. این کتاب مسائل فتوایی را با بحثهای تاریخی و تحلیل به هم می آمیزد و در چینش زیبا و استوار عرضه می کند. از این رو رساله را از حالت یکنواختی بیرون آورده و خواندنیتر و جذابتر می نماید.

* الدرّة النجفیّة. سید مهدی بحر العلوم. (چاپ دوم: قم، انتشارات محلاتی، ۱۴۱۴). ۲۰۸ص، جیبی.

این کتاب اثر گرانقدر، ارجمند و جاودانه چهره تابناک سلسله فقیهان شیعه، آیت الله سید بحر العلوم رضوان الله علیه است. مؤلف عالیقدر پس از انشاء اشعار، فقیهان دیار علوی را جمع می کرد و سروده ها را بر آنان می خواند و پس از نقد و بررسی و اطمینان از اتقان ادامه می داد. از این روی «الدرّة النجفیّة» را کتابی فقهی در نهایت استواری، اختصار و اتقان توصیف کرده اند. (مقدمه/۱۲).

این منظومه بخشهایی از فقه (کتاب الطهارة و قسمتی از صلوه) را در بردارد و فقیهان بر آن شرحها، حاشیه ها و ترمیم های فراوانی نوشته اند.

فلسفه و کلام

* استراتژی وحدت در اندیشه اسلام. سید احمد موقفی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۴۶۸ص، وزیری.

جلد دوم از مجموعه سه جلد استراتژی وحدت در اندیشه سیاسی اسلامی است که به آهنگ بررسی و ارزیابی جریان وحدت و منادیان آن در جامعه های اسلامی نگارش یافته است. این جلد در دو فصل سامان یافته است: در فصل اول از جریان وحدت در مصر، سوریه و حجاز سخن رفته و اندیشه نام آورانی چون محمد عبده، رشیدرضا، عبدالرحمن کواکبی، علی عبدالرزاق، اخوان المسلمین نموده شد

و از دارالتقريب به تفصيل سخن رفته است. فصل دوم ویژه عراق و لبنان است با گزارشی از آراء، افکار و اقدامات چهره های برجسته وحدت در لبنان و عراق؛ چون سيدعبدالحمين شرف الدين، سيد محسن امين، ميرزای شیرازی، کاشف الغطاء، شيخ عبدالکريم زنجانی، شهيد صدر و ...

* معارف اسلامی در جهان معاصر. سيدحسين نصر. (چاپ سوم: تهران، شرکت سهامی کتابهای جیبی، ۱۳۷۱). ۳۰۱ص، رقمی.

مجموعه ای است که از مقالات مؤلف درباره اسلام، معارف اسلامی و فلسفه اسلامی و چگونگی آن در جهان معاصر. عناوین برخی از مقالات آن چنین است:

اهمیت تحقیق در فلسفه اسلامی در عصر حاضر، مختصری از تاریخ فلسفه در ایران، برخی مسائل مربوط به تاریخ فلسفه در ایران اسلامی، ملاصدرا در هندوستان، گفت و شنودی درباره دین و فلسفه، مختصری درباره تحقیقات نوین در تاریخ نجوم اسلامی، نکاتی چند درباره شيخ اشراق شهاب الدين سهروردی و ...

* ما چه می گوئیم. سيد قطب. ترجمه سيدهادی خسروشاهی. (چاپ بیست و دوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۱۰ص، رقمی.

اسلام مبارزه می کند، یا اسلام کامل یا هیچ، دعوت مردم به اسلام، در زیر پرچم اسلام، اسلام امریکایی و عقیده و نبرد، عنوان برخی از مباحث کتاب حاضر است. این کتاب با همه اختصار آن، سرشار از نکات مهم و آموزنده است. در آغاز کتاب، شرح حال سيدقطب به قلم مترجم دانشمند کتاب آمده است.

* ترجمه و شرح نهایی الحکمه. علامه طباطبایی. ترجمه علی شيرواني. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۳۵۸ص،

وزیری.

این کتاب جلد دوم از مجموعه ترجمه و شرح نهایی الحکمه، اثر گراندقدر علامه عالیقدر سيد محمدحسين طباطبایی است و شامل بحثهای مرحله هشتم علت و معلول، مرحله نهم قوه و فعل و مرحله دهم سبق و لحوق، قدم و حدوث است که در ضمن فصول متعدد سامان یافته. عناوین برخی از بحثها چنین است: اقسام علت، محال بودن دور و تسلسل در علل، اقسام علت فاعلی، علت غایی، بطلان اتفاق، علت مادی و صوری، حرکت جوهری محرك یا فاعل حرکت و ...

* مدینه معجزات الائمة الاثني عشر. سيد هاشم بحرانی. (چاپ اول: قم، مؤسسه معارف اسلامی، ۱۴۱۴). ج ۲. ۴۹۲ص، وزیری.

جلد دوم از مجموعه عظیمی است که به گزارش معجزات امامان (ع) پرداخته است. پیشتر از چگونگی تحقیق و محتوای این اثر سخن گفته ایم.

اخلاق و تعلیم و تربیت

* اسلام و تربیت کودکان. احمد بهشتی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ج ۲. ۳۵۱ص، وزیری.

مؤلف محترم کتاب تریة الاولاد فی الاسلام از عبدالله ناصح علوان را مبنا قرار داده و با افزونیها، دگرگونیها و بازسازی بنیادین، این کتاب را در دو جلد فراهم آورده اند. این جلد شامل بخش سوم است، پنج فصل و این عناوین: وسائل مؤثر تربیت، قواعد اساسی تربیت، رهنمودهای مهم تربیتی. تربیت کودکان بی سرپرست و یتیم، تربیت کودکان استثنایی. دو فصل چهارم و پنجم یکسره از افزوده های آقای بهشتی است. در فصول دیگر نیز دگرگونیهای بسیاری رواداشته اند و کتابی خواندنی و سودمند پرداخته اند.

* از ژرفای نماز. سيدعلی خامنه ای.

(چاپ یازدهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۶۴ص، وزیری.

این کتاب بازنویس چند گفتار کوتاه است که در سال ۱۳۵۱، شبها بعد از نماز در مسجد کرامت مشهد ایراد می شد. در آن روزگار حضرت آية الله خامنه ای، در دیار خراسان مشعل فروزان اندیشه پیشرو مذهبی بودند که اسلامجویان و جستجوگران معارف آفتابگون قرآنی و علوی را از آبخور زلال آن معارف سیراب می کردند. و این مجموعه یکی از یادگارهای آن روزگار است. نگاه هوشمندانه، بیدارگرانه و آموزنده مؤلف ارجمند چون با نشر هیجانبار و زیبا و شیرین-که در ادبیات دینی کم نظیر است- پیوند خورده، مجموعه ای بسیار خواندنی و آموزنده پدید آمده است. برای عرضه آموزه های نماز توان گفت این اثر کم نظیر است و نشر ۹۵۰۰۰ نسخه از آن در سالهای پس از انقلاب نشانی از گیرایی و خواندنی بودن آن.

* نقش اسوه ها در تبلیغ و تربیت. مصطفی عباسی مقدم. (چاپ اول: تهران، مرکز نشر و چاپ سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۳۵۱ص، رقمی.

نقش شگرف اسوه ها و الگوها در تربیت انسان انکارناکردنی است. مؤلف در این کتاب کوشیده است که این نقش را بازشناساند و زمینه ها و چگونگی آن را بتفصیل بازگوید. در فصل اول به دقت از واژه ها و مفاهیم عام سخن رفته است و آنگاه در فصول بعدی از الگوپذیری انسان، قهرمان جویی، اهمیت الگوها در تربیت، رابطه تبلیغ و تربیت، شرایط اسوه ها، سیمای اسوه ها در قرآن و سنت، جامعه الگوی اسلامی و ... بحث شده است. اسوه و انواع اسوه ها، نقش ارائه اسوه ها در کارآمدی تبلیغ، ویژگیهای روشن الگو و تبلیغ نیز از مباحث خوب کتاب است.

* گوهر وقت. سيدحسن مطلبی. (چاپ اول: تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۲۱۳ص، وزیری.

ارزش وقت و لزوم بهره‌گیری از آن در ضمن هفت فصل در کتاب حاضر مورد بررسی قرار گرفته است. نویسنده در این بررسی نخست به آیات و روایات پرداخته و سپس از علل تضييع وقت سخن گفته و در پایان، گفتار بزرگان را درباره اهمیت وقت به دست داده است. آنگاه از توجه عالمان به اهمیت وقت و چگونگی استفاده ایشان از ساعات عمرشان سخن رفته و در واپسین فصل کتاب از عمر در آیین شعر و ادب سخن گفته شده و بدین سان کتابی ارزشمند و سودمند سامان داده شده است.

*** روانشناسی شخصیت از دیدگاهی اسلامی.** علی اصغر احمدی. (چاپ دوم: تهران، مؤسسه انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۱). ۲۵۲ ص، رقی.

نویسنده در این کتاب در ضمن هشت فصل کوشیده است تا تصویری جامع برای رفتارهای پراکنده آدمی ارائه دهد؛ بدانسان که بتوان در این تصویر رفتارهای آدمی را در یک کلیت مورد مطالعه و بررسی قرار داد. شکل‌گیری شخصیت انسان، غریزه و فطرت، عقل، نفس و هوای نفس، خودآگاه و ناخودآگاه، سالم‌سازی و درمان از عناوین و فصول کتاب است.

*** آداب معاشرت در اسلام.** محمدحسین الجلالی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۲۶۳ ص، وزیری.

ترجمه بخشی است از کتاب «شرح الاربعین النبویه» که آقایان جواد بیات و محمد آذربایجانی بدان همت ورزیده‌اند. در لابلای صفحات این کتاب از حقوق والدین، صلوة رحم، قرض الحسنه، مسابقه و تیراندازی، حجاب از نظر اسلام، حیا و عفت کلام، عجب و ریا، توبه و استغفار، زناشویی و مسئولیت خانه‌داری و ... در پرتو آیات و روایات سخن رفته است.

تاریخ و شرح حال

*** خلد برین.** محمد یوسف واله

اصفهانى. به كوشش میرهاشم محدث. (چاپ اول: تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۷۲). ۹۰۰ ص، وزیری.

تاریخ عمومی مفصلی است در هشت روزه و یک خاتمه که در آن به تاریخ پیامبران و پادشاهان پیش از اسلام و تاریخ ائمه طاهرين و خاندان اموی و عباسی و ... پرداخته شده است. روضه هشتم کتاب، که بیشترین بخش کتاب را شامل می‌شود، در تاریخ صفویان است و در آن شرح حال پادشاهان صفوی آمده است.

*** الجمل.** شیخ مفید. تحقیق سیدعلی میرشریفی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۴۱۴). ۶۰۰ ص، وزیری.

اثر ارزمند و گرانقدر معلم امت، محمدبن محمدبن النعمان، مشهور به شیخ مفید است. کتاب «جمل» اثری است تاریخی و اعتقادی و از آثار بسیار روشنگر و مهم در شناخت تاریخ صدر اسلام. بیشتر از چگونگی تحقیق این اثر و محتوای و ارزش آن سخن رفته است. (آینه پژوهش، شماره ۱، ص ۳۷، شماره ۱۷ و ۱۸، ص ۱۶ به بعد). محقق محترم در این تحقیق ارزمند افزون بر ضبط دقیق متن، توضیح واره‌های دشواریاب، مقارنه متن با برخی دیگر از متون تاریخی، توضیح چاپها و حوادث یاد شده در متن، در پایان شرح حال تمام رجال یاد شده در متن را آورده و منابع شرح حال آنها را نشان داده‌اند. فهرستهای فنی کتاب نیز بسیار دقیق و کارآمد است.

*** تاریخ محمدی (احسن التواریخ).** محمدفتح الله ساروی. (چاپ اول: تهران، امیرکبیر، ۱۳۷۱). ۴۰۳ ص، وزیری.

کتاب حاضر شامل هجده سال تاریخ حوادث اواخر حکومت زندیه و وقایع روی کارآمدن آغا محمدخان قاجار است. این اثر علاوه بر ارزش نسبی تاریخ آن، به لحاظ ادبی نیز قابل تأمل است و نثر مصنوع و مغلق آن نمونه‌ای از نثرهای همچون دره

ناده را به یاد می‌آورد. تصحیح کتاب حاضر به اهتمام آقای غلامرضا طباطبایی مجد است.

*** علل پیشرفت اسلام و انحطاط مسلمین.** زین العابدین قربانی. (چاپ چهارم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۵۱۴ ص، رقی.

در قرن معاصر بسیاری از متفکران با توجه به فرازها و فرزندیهای تاریخ صدر اسلام و نفوذ و گسترش بی بدیل فرهنگ اسلامی در اقالیم بشری، فرودیهها و ناهنجاریهای جامعه اسلامی را برنمی‌تابیدند و هوشمندانه در پی آن بودند که راز آن گسترش را بنمایانند و انگیزه‌های این واپسگرایی را نشان دهند و مآلاً در پیشدید نسل معاصر برای بازگشت به مجد و عظمت دیرینه فروغی افکنند. نویسنده در این کتاب در این راه کوشیده و کتاب را در دو بخش سامان داده است: در بخش اول از علل پیشرفت اسلام سخن گفته است و در ضمن فصول آن از معجزه ایمان، رفتار انسانی مسلمانان، کوششهای صلح جویان آنان، قیام ضد طبقاتی، عدالتگری، و ... بحث کرده است. در بخش دوم از روی برتاییدن مسلمانان از اسلام راستین سخن گفته و ابعاد تحریف در تفکر و انحراف از مسیر اصلی اسلام را نشان داده است. رهبریهای ناروا، رفاه طلبی و خوشگذرانی، سستی و تنگ‌اندیشی، هجوم استعمار و تبلیغات شوم مبلغان و مبشران مسیحی، مستشرقان و فانوس‌کشان استعمار و ... در بخش دوم گزارش شده است. و آنگاه سخن نهایی است در راه حلها و با عنوان «اکنون چه باید کرد؟»

*** مدرس در پنج دوره تقنینیه مجلس شورای ملی.** به کوشش محمد ترکمان. (چاپ دوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ج ۱. ۴۶۲ ص، وزیری.

کتاب حاضر مشتمل بر مشروح مذاکرات، نظرها و آراء مرحوم شهید سیدحسن مدرس در چهار دوره مجلس

گزیده ای است از مقالات اجتماعی و سیاسی نویسنده پرازه شیعی، محمدجواد مغنیه، برگرفته شده از کتابهای سن زاوذاک، تجارب محمدجواد مغنیه، صفحات لوقت الفراغ. مترجم کوشیده مقالاتی را برگزیند که ضمن ارائه دیدگاههای نویسنده در مسائل سیاسی جاری جهان اسلام، مسائلی از واقعیت‌های جامعه اسلامی را بنمایاند و خواننده را از جریان‌هایی در جهان اسلام بی‌گانه‌اند. کتاب مقدمه ای دارد به قلم محمدمهدی شمس‌الدین در معرفی شخصیت علامه شیخ محمدجواد مغنیه.

* شهید صدر بر بلندای اندیشه و جهاد. مصطفی قلیزاده. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ۱۶۰ص، رقی.

این کتاب در مجموعه «دیدار با ابرار» در چهارده فصل به بررسی، تحلیل و گزارش زندگانی، آثار و اندیشه علامه شهید آیه الله سید محمدباقر صدر پرداخته است. شهید صدر بی گمان در قرن اخیر از معدود متفکران و اندیشورانی بود که با ابعاد مکتب از یکسو و جاری‌های زمان از سوی دیگر آشنایی ژرف و عظیمی داشت.

تلاش وی در بازشناسی اسلامی و ارائه دیدگاهی نو و کارآمد از فرهنگ اسلامی، کم‌نظیر و شاید توان گفت بی نظیر است. خاندان صدر، از میلاد تا مدرسه، تدریس، تعلیم، تربیت، مرجعیت، در نبرد با سیاهکاری، با قرآن در صحنه، فریادی در سکوت محاصره، شهادت و... عناوین برخی از فصول کتاب است.

* سیدجمال‌الدین اسدآبادی و بیداری مشرق زمین. سیدمحمد محیط طباطبائی. (چاپ دوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۳۳۵ص، رقی.

نویسنده سختکوش حضرت سیدهادی خسروشاهی، که سالهاست دفاع از چهره مظلوم سید جمال‌الدین اسدآبادی را وجه همت خویش ساخته است، سالها پیش مجموعه ای از مقالات مورخ نامدار

در مقابل آن است که تکیه شایسته ای بدان نشده است. به هر حال عنوان چگونگی «پاسدار حریم عقل» را در این کتاب خواننده بدرستی در نمی‌یابد.

* شرف‌الدین چاوش و وحدت. مصطفی قلی زاده. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات، ۱۳۷۲). ۲۰۶ص، رقی.

چهاردهمین کتاب از مجموعه «دیدار با ابرار» است که به آهنگ شناسایی و شناساندن ابعاد زندگانی، اندیشه، جهاد و آثار متفکر و محقق بزرگ مرزبان نستوه حماسه جاوید حضرت سید عبدالحسین شرف‌الدین به قلم آمده است. در فصل اول از ولادت، رشد و تعلیم و تعلم ابتدایی آن بزرگوار سخن رفته است و در فصل دوم از هجرت به دیار علوی برای تکمیل دانش و رسیدن به قلّه اجتهاد. در فصول بعدی، بازگشت به وطن، گستراندن ابعاد جهاد، میداننداری فرهنگ و تفکر دفاع از کیان تشیع، تاکید بر وحدت، حضور در صحنه و... گزارش شده، و آثار علمی و ارجمندش شناسانده شده است. باید یاد کنیم از کتاب ارجمند و زیبا و دلپذیر حضرت استاد محمدرضا حکیمی درباره این قافله سالار بزرگ و وحدت با عنوان «شرف‌الدین» که نویسنده نیز از آن فراوان بهره برده است، که از آثار مهم درباره زندگی شرف‌الدین است.

* تاریخ حزن الملل بخارا. خاطرات امیر سیدعالم خان. به تصحیح محمداکبر عشیق کابلی. (افغانستان، اتحادیه نویسندگان افغانستان، ۱۳۷۰). ۹۰ص، رقی. تصویر.

آخرین تالیف امیرسیدعالم خان است و در آن به زندگی و روزگار خویش و اشغال بخارا پرداخته است.

* اندیشه‌های سیاسی مغنیه. محمدجواد مغنیه. ترجمه لطیف راشدی. (چاپ اول: تهران، نشر بلیغ، ۱۳۷۲). ۸۰ص، رقی.

شورای ملی است و جلد دوم آن شامل مشروح بیانات آن شهید در دوره پنجم و ششم خواهد بود. در آغاز کتاب سالشماری از زندگی مدرس به دست داده شده و در پایان کتاب مآخذ آن آمده است.

* گاندی: زندانی امید. جودیت براون. ترجمه محمدحسین آریا. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۶۵۰ص، وزیری.

تحقیق مفصلی است درباره زمان و زندگی مهاتما گاندی که به قلم یکی از هندشناسان بزرگ در ضمن سه بخش تدوین شده و در آن از شکل‌بندی شخصیت گاندی و رابطه او با ملتش و مسائل دیگری نظیر اینها سخن رفته است.

* حاج ملاهادی سبزواری، حکیم فرزانه. سیدحسین قریش زاده. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۱۰۰ص + تصویر. رقی.

گزارش زندگانی و سوانح حیات حکیم و متاله بزرگ حاج ملاهادی سبزواری است، با نگاهی به آثار و تالیفات و نیز شرح حال رجال نام‌آور زادگاه و شاگردان وی.

* از ظهور تا هروج. محمد تقدیری. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۸۸ص، رقی.

خاطراتی است زیبا و خواندنی از زندگانی حضرت امام رضوان الله علیه.

* وحید بهبانی. عباس عبیری. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۱۱۱ص، رقی.

نگاهی گذرا به زندگانی قهرمان بزرگ میدان فقه و اصول و پاسدار ارجمند حریم اندیشه و عقل، علامه وحید بهبانی است. کتاب داستاناوار به قلم آمده و ابعاد عظیم زندگانی وی به شایستگی بازگو نشده است. در زندگانی وی مهمترین حادثه، جریان اخبارگیری و موضع پولادین وحید

استاد علامه سید محمد محیط طباطبائی - رحمه الله علیه - را به سال ۱۳۵۰ منتشر کردند. پس از آن مقالاتی دیگر بر آن افزودند که به سال ۱۳۷۰ نشر یافت. اکنون چاپ دوم مجموعه دوم را با سی مقاله با عناوین کلی ذیل منتشر ساخته است: سید جمال‌الدین اسدآبادی بنیانگذار نهضت‌های اسلامی، نقش سید جمال‌الدین اسدآبادی در پیدایش و رشد مطبوعات شرق، اتحاد اسلامی و سید جمال‌الدین اسدآبادی، بررسی چند سند درباره سید جمال‌الدین اسدآبادی، سید جمال‌الدین اسدآبادی مصلح عالم اسلام. (و نیز ر.ک: آینه پژوهش، شماره ۱۱، ص ۹۳).

* سه حکیم مسلمان. سید حسین نصر. ترجمه احمد آرام. (چاپ پنجم: تهران، شرکت سهامی کتابهای جیبی، ۱۳۷۱). ۲۳۹ ص، رقی.

مؤلف در این کتاب به شرح حال تحلیلی و نقد و بررسی آراء سه تن از حکماء و عارفان اسلامی: ابن‌سینا، سهروردی و ابن‌عربی پرداخته است. در فصول سه‌گانه کتاب از زندگینامه، منابع زندگینامه، آثار، و جهات برجسته فکری حکیمان یاد شده به تفصیل و دقت سخن رفته است.

* عیون المعجزات. حسین بن عبدالوهاب. (چاپ اول: قم، منشورات الشریف الرضی، ۱۴۱۴).

مؤلف از عالمان قرن پنجم هجری است. وی در این کتاب روایاتی را گزارش کرده است که گوشه‌هایی از معجزات و کرامات ائمه (ع) را نشان می‌دهند. روایات کتاب غالباً مستند است و این چاپ افزون بر حروفچینی روزآمد چیزی ندارد!

* طبقات مفسران شیعه. عقیقی بخشایش. (چاپ اول: قم، دفتر نشر نوید اسلام، ۱۳۷۲). ج ۲. ۵۰۳ ص، وزیری.

گزارش زندگانی و آثار مفسران شیعه است بر اساس سده‌ها. این جلد با گزارش تفاسیر مفسران قرن پنجم آغاز می‌شود و با

قرن دهم پایان می‌یابد. محتوای کتاب از دقت لازم برخوردار نیست. مواردی از کتابهای یاد شده تفسیر نیست و برخی از مفسران یاد شده شیعه نیستند و گاهی یک مفسر تکرار شده است. امید است مؤلف با دقت بیشتر این خدمت شایسته را ادامه دهد.

* زندگانی امام حسین (ع). سید هاشم رسولی محلاتی. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲).

این کتاب در هفده بخش به شرح و تحلیل زندگانی، قیام، شخصیت و فضایل اباعبدالله الحسین (ع) پرداخته است. مؤلف در بخش اول تا بخش هفتم زندگانی امام (ع) را در دوران حیات پیامبر، علی (ع) و امام حسن (ع) گزارش کرده است. در بخش هشتم موضع قاطع امام (ع) را در مقابل حکومت یزید نمایانده و در بخش هشتم بتفصیل از علل قیام سخن گفته است. در بخشهای بعدی، حرکت امام از مکه، فرستادن مسلم بن عقیل به کوفه، ماجرای کوفه، حرکت امام به سوی عراق، کربلا و حماسه خونین امام (ع) و یارانش در روز عاشورا سخن رفته است، واپسین فصل کتاب پرتوی است از شخصیت اخلاقی و اجتماعی امام (ع). کتاب تاریخی و تحلیلی است. مطالب آن مستند و نشرش روان و بر روی هم اثری است خواندنی و جالب.

* خاندان سادات گوشه. سید محمدعلی امام. (چاپ اول: قم، هیات ناشران، ۱۴۱۳). ۷۲۰ ص، وزیری.

خاندان گوشه، از خاندانهای کهن و ارجمند دزفول است که در سده‌های دراز دارای خدمات فرهنگی بزرگی بودند و رجال دین، علم و ادب و عرفان. مؤلفان در این کتاب کوشیده‌اند که چهره‌های برجسته این خاندان را بشناسانند و چگونگی خانواده‌های وابسته به آن را گزارش کنند.

کتاب با دستمایه‌ای از دانش انساب و تاریخ به رشته تحریر درآمده و بر روی هم اثری است ارجمند در تبارشناسی، رجال، تاریخ و با آگاهی‌هایی از مسائل مختلف

درباره دزفول. شرح حال، آثار و سوانح زندگانی محققان و پژوهشیان این خاندان به تفصیل آمده است و از این روی کتاب را به گونه‌ای تاریخ فرهنگ دزفول نیز توان نامید. اطلاعات اولیه کتاب را جناب آقای سید محمدعلی امام گرد آورده‌اند. آقای سید محمدرضا فاطمی آن را تنظیم کرده و جناب سید محمدکاظم حکیم زاده ویراسته‌اند. و در مجموع کتابی خوش‌تنظیم، دقیق و خواندنی عرضه کرده‌اند.

ادبیات

* قند پارسی: هجده گفتار ادبی و اجتماعی. (چاپ اول: تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۷۲). ۳۹۹ ص، وزیری.

مشتمل بر مقالاتی است که تحت سه عنوان سامان داده شده است: پژوهشهای زبان فارسی، پژوهشهای تاریخی، نسخه‌شناسی و کتابشناسی. عناوین برخی از مقالات عبارت است از: زبان فارسی در چین، فرهنگ‌نویسی فارسی در هند و پاکستان، روابط سیاسی شاه عباس با شاهان قطب‌شاهیه، نسخه قدیمی مهمی از دیوان حافظ، تعلیقاتی بر لباب الالباب عوفی.

* شاعران همعصر رودکی. احمد اداره چی گیلانی. (چاپ اول: تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۷۲). ۵۶۴ ص، وزیری.

زندگی دهها تن از شاعران همعصر رودکی همراه با نمونه اشعار آنان در کتاب حاضر آمده است. اسامی برخی از شاعران عبارت است از: مسعودی مروزی، معنوی بخارایی، ابوطیب سرخسی، خبازی نیشابوری، ابوالمؤید بلخی و ابوذر بوزجانی.

* جهان بینی و حکمت فردوسی. محمود حکیمی، کریم حسینی تبار. (چاپ سوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی،

(۱۳۷۲). ۱۳۶، ص، وزیری.

مؤلفان در این کتاب در مقدمه ای از حکمت و جهان بینی فردوسی سخن گفته اند و آنگاه اشعار وی را در این زمینه از شاهنامه استخراج و عرضه کرده اند. (ر.ک: آینه پژوهش، شماره ۵، ص ۹۴).

* اشعار النساء المؤمنات. ام علی مشکور. (چاپ اول: قم، انتشارات سعیدین جبر، ۱۴۱۴). ۱۵۹، ص، وزیری.

خانم ام علی مشکور، پیشتر با یاری همسر فاضل و محققش جناب شیخ محمد حسون، کتابی نگاشتند با عنوان «اعلام النساء المؤمنات»، در شرح حال، اندیشه و آثار زنان دانشور شیعی. اکنون وی همت ورزیده و شرح حال بانوان شاعر آن مجموعه را جدا کرده و با نمونه اشعارشان منتشر کرده است. در این کتاب بر روی هم شرح و نمونه اشعار ۴۱ تن از بانوان شیعی آمده است.

* ادبیات فارسی در میان هندوان.

سیدعبدالله. ترجمه محمد اسلم خان. (چاپ اول: تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۷۲). ۲۸۲، ص، وزیری. پایان نامه دکترای مؤلف به زبان انگلیسی است و در آن به تاریخ ادبیات فارسی در هند پرداخته شده و اشتیاق به یادگیری زبان فارسی در میان هندوان نشان داده شده و شرح حال شاعران و نویسندگان و آثارشان آورده و از انواع رشته های ادبی فارسی در آن سرزمین سخن رفته است.

* گزیده ای از تاثیر قرآن بر نظم فارسی. سید عبدالحمید حیرت سجادی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۱). ۱۰۶۳، ص، وزیری.

قرآن کریم سنگ زیرین بنای تفکر اسلامی و بنیاد اندیشه مؤمنان و معیارگرایشها، منشها و روشهای مسلمانان است. بهره گیری عالمان و اندیشوران در حوزه های مختلف فرهنگ اسلامی و تاثیرپذیری فرهیختگان امت در نگرشها و نگارشها از قرآن بس گسترده است. تاثیر

قرآن کریم در ادبیات، شعر و به وجود آمدن مضامین عظیم در آنها و تحوّل پذیری ادبیات از قرآن از جمله بحثهای دلکش و زیبای فرهنگ اسلامی است. کتاب مورد گفتگو کوشیده است تا نمونه هایی از این تاثیر را بنمایاند و بهره وری شاعران پارسی گوی را از چشمه سار زلال قرآن کریم نشان دهد. مؤلف ابتدا آیاتی را ذیل یک عنوان می آورد و آنگاه اشعار شاعران را که از آن آیات تاثیر پذیرفته اند گزارش می کند. کتاب بر روی هم اثری است خواندی، سودمند و کارآمد. یادآوری کنم که مؤلف منابع و مآخذ اشعار را یاد نمی کند و این از کاستیهای پژوهش مؤلف است. در پایان کتاب فهرستی از لغات مشکل و مهجور آمده است. شایسته آن است که مؤلف و ناشر همت کنند و چاپ بعدی کتاب را در دو جلد با زدودن کاستی یاد شده و افزودن ساختن فهرست نام شاعران نشر دهند.

جامعه شناسی

* آئین بهزیستی اسلام. احمد صبور اردوبادی. (چاپ دوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۳۲۶، ص، رقی. جلد سوم از مجموعه آئین بهزیستی اسلام است با عنوان فرعی: خودآرائی پوشاک سیاه و مسأله حجاب. مؤلف در این کتاب کوشیده است جایگاه حجاب را در جامعه از بعد اجتماعی بررسی کند و نقش آن را در سلامت روانی و اخلاقی بازگوید. مؤلف به مغالطه ها و ایرادها نیز پرداخته و از دیدگاه یاد شده پاسخ گفته است. در پایان دیدگاه و آراء تنی چند از بانوان درباره حجاب آمده است که خواندنی است و سودمند.

* اشاعه فساد و فرهنگ پوچ گرایی. رضا فتح آبادی. (چاپ اول: نشر تبلیغ، ۱۳۷۲). ۱۰۱، ص، رقی.

مؤلف کوشیده است نقشه ها و توطئه های استعمارگران و سلطه جویان جهانی را در به فساد کشیدن جامعه ها در

جهت تسلط یابی بر آنها بنمایاند. در نگاهی گذرا در پی هدف یاد شده مؤلف این مسأله را در اندلس، الجزایر، ایران دوره قاجار و پهلوی پیگیری کرده است.

* جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن. محمدتقی مصباح. (چاپ دوم: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۴۵۸، ص، وزیری.

این کتاب بازنویسی و نگارش مجموعه بحثهایی است که حضرت استاد جناب آقای مصباح یزدی برای تبیین مسائل مختلف جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن القا کرده اند. کتاب در دوازده بخش سامان یافته است. در سه بخش اول از مفهوم جامعه، اصالت فرد یا جامعه و قانونمندی آن سخن رفته است و در بخشهای بعدی از تاثیر جامعه در فرد و بالعکس، نقش تفاوتها در زندگی، نهادهای جامعه، دگرگونیهای اجتماعی، تعادل و بحران و انقلاب، جامعه آرمانی و سنتهای الهی در تقدیر جوامع و ... بحث شده است. این کتاب را می توان از معدود آثاری شمرد که بحثهای یاد شده را به گونه ای جدی و استوار و با نقد و بررسی آراء مختلف در این زمینه عرضه کرده است.

* جامعه از دیدگاه نهج البلاغه. ولی الله برزگر. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۴۴۷، ص، وزیری.

این کتاب در سه بخش و هشت فصل کوشیده است تا مسائل جامعه و چگونگی شکل گیری آن را از دیدگاه نهج البلاغه بررسی کند. در بخش اول ضمن سه فصل از مفهوم جامعه و مفاهیم اجتماعی نزدیک به آن، مانند عشیره، قبیله، قوم، امت و عوامل اتحاد افراد در جامعه از نگاه جامعه شناسان و نهج البلاغه سخن رفته است و در بخش دوم منشاء اجتماع و ضرورت آن از دیدگاه فیلسوفان اجتماع و نهج البلاغه بررسی شده و آراء گونه گون در این زمینه نقد و بررسی شده است. واپسین

بخش کتاب اصالت فرد یا جامعه را به بحث نهاده و اندیشه‌ها و آراء جامعه‌شناسان را در پرتو مفاهیم نهج البلاغه ارزیابی کرده است. بر روی هم جامعه از دیدگاه نهج البلاغه کتابی است پربار و خواندنی.

سیاسی

* هلند. زهره فنی، حسن علائی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۲). ۳۱۰ ص، رقمی.

گزارشی است دقیق و مفصل از وضع جغرافیایی طبیعی و انسانی کشور هلند و ویژگیهای فرهنگی و آموزشی و بهداشتی آن. وضعیت سیاسی، نظامی آن نیز مورد بررسی قرار گرفته، و در فصل چهارم آن به تفصیل از وضع اقتصادی آن سخت رفته و زمینه‌های همکاری کشور هلند و جمهوری اسلامی ایران و حجم این همکاریها گزارش شده است.

قرآن

* اعلام قرآن. محمد خزائلی. (چاپ چهارم: تهران، مؤسسه انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۱). ۸۰۷ ص، وزیری.

مؤلف در این کتاب در ضمن صدو چهار گفتار از اعلام قرآن بتفصیل سخن گفته است. ترتیب مقالات، الفبایی است و با واژه «آدم» آغاز می‌شود و با واژه «یهود» پایان می‌پذیرد. واپسین فصل کتاب درباره اعلام مبهم قرآن است. مثلاً در آیه «قال لهم الناس ان الناس قد جمعوا لكم...» بحث می‌شود که کسانی که این سخن را گفتند چه کسان بودند و... اعلام قرآن گویانکه از لغزش تهی نیست، اما اثری است خواندنی و سودمند. بخشهای پایانی گفتارها که پی‌گیری داستانها در ادبیات فارسی است، بر دلکشی کتاب افزوده است.

* تعالیم قرآن مجید. سیدرضا برقمی. محمدجواد باهنر. (چاپ بیست و پنجم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۱۷۶ ص، وزیری.

گزیده‌ای است از آیات قرآن در موضوعات اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی با ترجمه‌ای روان، نثری استوار، و چاپی زیبا و چشم‌نواز.

* آموزش علوم قرآن. محمدهادی معرفت. ترجمه ابو محمد و کیلی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ۵۱۲ ص، وزیری.

«التعمید فی علوم القرآن» شاملترین و گسترده‌ترین کتابی است که در علوم قرآنی به خامه یکی از عالمان و متخصصان و قرآن پژوهان نگارش یافته و نشر می‌یابد. کتاب مورد گفتگو ترجمه جلد دوم آن است، شامل بحثهای قرائت و ناسخ و منسوخ. مؤلف جای در جای کتاب به نقد و بررسی آراء می‌پردازد و می‌کوشد از میان انبوه گفته‌های به هم انباشته سره را از ناسره بازشناسد و عرضه کند. در فرصتی دیگر به تفصیل از این کتاب سخن خواهیم گفت.

* حلیه القرآن. سید محسن موسوی. (چاپ هشتم: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۱۵۲ ص، وزیری.

در این کتاب قواعد تجوید بر اساس قرائت قرآن کریم به روایت حفص از عاصم گزارش شده است. مؤلف در آغاز به اختصار به تاریخ قرآن پرداخته و آنگاه از مراتب قرائت و انواع آن سخن گفته و سپس اسامی و تعداد حروف تهجی و مواضع آنها را نشان داده و در ادامه بحثهای تجویدی را بدقت آورده است.

* واژه‌های دخیل در قرآن مجید. آرتور جفری. ترجمه فریدون بدره‌ای. (چاپ اول: تهران، انتشارات توس، ۱۳۷۲).

۴۳۱ ص، وزیری.

در این کتاب مؤلف کوشیده است که ریشه‌های غیر عربی ۲۷۵ واژه را که در قرآن آمده و از آنها به واژه‌های دخیل یاد می‌کند به دست دهد.

این تعداد غیر از نامهای خاص است. وی در مقدمه کوششهای عالمان اسلامی را در این باره برشمرده و چگونگی پژوهشهای در این زمینه را یاد کرده است. مترجم در مقدمه درازدامن و سودمند خود نیز سابقه پژوهشهایی از این دست را در لغت عرب و نیز قرآن نشان داده است. کتاب بر روی هم اثری است عالمانه و محققانه. خواننده آشنا با فرهنگ اسلامی گویانکه با نتایج برخی از پژوهشهای مؤلف همسو نخواهد بود، اما از خواندن آن بهره فراوان خواهد برد. در یکی از شماره‌های آینده نقد و بررسی مفصلی از این اثر را چاپ خواهیم کرد.

* هدایت و ضلالت در قرآن، فلسفه و کلام. منیژه سیار. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۲۳۴ ص، وزیری.

مؤلف کوشیده تا در ضمن نه فصل ابعاد مساله هدایت و ضلالت را از دیدگاه قرآن و فلسفه و کلام عرضه کند. در فصل اول از معنای هدایت و ضلالت سخن رفته و در فصل دوم اقسام آن بحث شده است. سیر هدایت، غایت در هدایت و ضلالت، آثار و نشانه‌های آنها، هادی و مضل از نگاه قرآن، نقش شیطان در ضلالت و در ضمن آن بحثی از استعاذه و نقش انسان در هدایت و ضلالت، عناوین کلی و اصلی مباحث کتاب است.

